

Handslag mellan staden och organisationer för personer med funktionsnedsättning i Sundbyberg 2021–2024

Grundat på alla människors lika värde och rättigheter ska Sundbyberg vara en stad för alla och för sundbybergaren genom hela livet. Vägen dit är att med ett handslag främja en nära samverkan mellan staden och de ideella organisationer som företräds av eller företräder personer med funktionsnedsättning och att utgå från Sundbyberg stads vision nytänkande, levande och tillsammans. Handslaget är en ambition att i samverkan utveckla ett för staden prioriterat område samt ett förtydligande av vilka åtaganden staden och organisationerna har i frågan. Samverkan mellan parterna ska öka den ömsesidiga förståelsen för varandras förutsättningar, uppnå förbättrade resultat, tillvarata bådars perspektiv och kompetens samt skapa förståelse och förtroende för varandra.

Mångfald bland personer med funktionsnedsättning

I Folkhälsomyndighetens mätning 2018 uppgav 22 procent av Sveriges befolkning att de har någon form av funktionsnedsättning som påverkar det dagliga livet och mångfalden hos dessa personer är stor. En funktionsnedsättning kan vara fysisk¹, neuropsykiatrisk, psykisk, intellektuell eller kognitiv och många har en kombination av olika funktionsnedsättningar. Personer som har en funktionsnedsättning kan befinna sig i många olika livssituationer och som för alla ser livet annorlunda ut beroende på var i livet man befinner sig. Barn, ungdom, medelålders, gammal, småbarnsförälder med mera, ingens situation är den andras lik.

Utveckla staden så den passar alla

Sundbybergs stad inklusive helägda bolag och organisationer för personer med funktionsnedsättning är överens om att tillsammans utveckla staden. Arbetet utifrån vårt gemensamma handslag syftar till att skapa ett samhälle utan hinder för delaktighet och med jämlika levnadsvillkor för människor med funktionsnedsättning. Handslaget utgår från FN:s konvention om rättigheter

---

¹ Här ingår även syn- och hörselnedsättningar.

för personer med funktionsnedsättning; om mänskliga rättigheter och varje individs möjligheter att utifrån sina förutsättningar delta i samhällslivets alla delar.

Utvecklingen ska ske med hjälp av den nationella funktionshinderpolitiska målsättningen och inriktningar. Utvecklingsområdena knyts till stadens kommande hållbarhetsstrategi via de globala målen i Agenda 2030 för att få en naturlig koppling till stadens långsiktiga strategiska inriktning.

Nationella målet för funktionshinderpolitiken

Det nationella målet för funktionshinderpolitiken utgår ifrån FN:s konvention om rättigheter för personer med funktionsnedsättning med tillägget att det ska bidra till ökad jämställdhet och att barnrättsperspektivet ska beaktas.

Som hjälp i utvecklingsarbetet använder vi oss av de fyra ömsesidigt beroende områdena från det nationella funktionshinderpolitiska målet, som består av

- principen om universell utformning
- åtgärda befintliga brister i tillgängligheten
- individuella stöd och lösningar
- samt att förebygga och motverka diskriminering

En stad som utformas efter tillgänglighet för personer med funktionsnedsättning blir en tillgänglig stad för alla. Att utforma de offentliga fysiska rummen och de offentliga tjänsterna utifrån att så många som möjligt ska kunna ta del av samhället utan att behöva individuellt stöd är det bästa ur ett hållbarhetsperspektiv ekonomiskt, miljömässigt och socialt. Det gör vi med hjälp utav principen om universell utformning. Desto fler som klarar sig självständigt och slipper otillgänglighet i vardagen desto fler upplever bättre hälsa, det blir inga dyra speciallösningar eller justeringar i efterhand. Det innebär också att de hinder som redan finns idag ska åtgärdas, det kan vara fysiska hinder men också hinder av andra slag som otillgängliga tekniska lösningar för att kunna klara sin vardag t e x köpa av biljett till kollektivtrafik, digitala system och tjänster osv. Detta går under inriktningen åtgärda befintliga brister i tillgängligheten.

När de generella lösningarna via universell utformning inte är tillräckliga finns det individuella stöd och lösningar att få för att kunna delta i samhället på lika villkor. Det är viktigt att dessa är rättssäkra och att mottagaren själv bestämmer och är delaktig i utformningen av stödet.

För att förhindra att personer med funktionsnedsättning blir diskriminerade ska arbetet vara förebyggande. Diskriminering kan ske både utifrån bristande tillgänglighet i samhället och genom strukturer som missgynnar personer med funktionsnedsättning. Det kan också vara i bemötandet där det fortfarande finns stereotypa uppfattningar, fördomar och attityder i samhället som leder till diskriminering av personer med funktionsnedsättning. Det är exempel på områden där vi kan *förebygga och motverka diskriminering*.

Handslagets tidsperiod, omfattning och uppföljning

Vårt gemensamma handslag omfattar åren 2021-2024. Under denna period ska parterna samverka och samarbeta i alla frågor där så är möjligt kring en utveckling som innebär att Sundbybergs stad blir till ett föredöme för andra kommuner att inspireras av. Som tidigare nämnts är utvecklingsområdena knutna till de globala målen i stadens hållbarhetsstrategi och handslaget kommer att bli en del av den ordinarie planerings- och uppföljningsprocessen, och presenteras årligen i stadens funktionsrådet.

Sundbybergs stad har tillsammans med organisationer för personer med funktionsnedsättning identifierat följande utvecklingsområden som ska följas över tid och ska utvecklas genom att använda båda parter kompetens:

Rätten till ett självständigt liv

Hållbarhetsmål som är relevanta: 3 god hälsa och välbefinnande, 4 god utbildning för alla, 5 jämställdhet, 8 anständiga arbetsvillkor och ekonomisk tillväxt, 10 jämlikhet, 11 hållbara städer och samhällen, 16 fredliga och inkluderande samhällen.

För att vara delaktig i samhället (utbilda sig, arbeta eller utföra sysselsättning, ha ett familjeliv och ett socialt sammanhang) krävs att den enskildes behov av service fungerar väl. Det handlar om allt från rätt stöd i skolan till kvalitativ daglig hjälp i vardagen och även fritiden. Då det finns brister i jämställdheten inom detta område ska det läggas extra fokus på att utvecklingen får ett jämställt resultat. För bästa möjlighet för största antalet personer att leva ett självständigt liv och kunna vara fullt delaktiga och bidra i samhällslivet är universell utformning en viktig del av utvecklingsarbetet. När det inte räcker till ska individuella stöd kompensera.

Särskilda områden att samverka kring och utveckla är:

- Att alla verksamheter i utvecklingen av sina tjänster och digitalisering gör det utifrån principen om universell utformning för att bredda tillgängligheten
- När det universella inte räcker till ska stöd utformas och anpassas efter individens behov och livssituation
- Individen ska vara delaktig och ha inflytande över utformandet av sina insatser
- Förbättra åtgärder och öka kunskapen om våldsutsatta personer med funktionsnedsättning

Arbete och sysselsättning

Hållbarhetsmål som är relevanta: 1 ingen fattigdom, 3 hälsa och välbefinnande, 5 jämställdhet, 8 anständiga arbetsvillkor och ekonomisk tillväxt, 10 jämlikhet.

Att ha ett meningsfullt arbete eller sysselsättning är avgörande för människors känsla av sammanhang, hälsa och ekonomisk trygghet. Det ökar individens självförtroende och ger struktur åt vardagen. För samhället, arbetsmarknaden och våra arbetsplatser innebär ett fullt deltagande av personer med funktionsnedsättning en ökning av mångfalden. Att ta tillvara styrka och kompetens bidrar till att stärka verksamheterna och deras utformning. Inom området finns brister i jämställdhet och i utvecklingsarbetet ska det uppmärksammas och åtgärdas.

Särskilda områden att samverka kring och utveckla är:

- Övergången mellan skola – arbetsliv ska fungera utan onödiga fördröjningar på grund av hinder i t. ex organisation eller process
- Stadens arbete som attraktiv arbetsgivare ska genomsyras av arbete för mångfald i stadens verksamheter och tillgänglighet i anställning genom aktiva åtgärder
- Arbetsmarknadsinsatser, däribland sommarjobb, ska vara tillgängliga för personer med funktionsnedsättning
- Skapa kontinuitet i arbete och sysselsättning för personer med funktionsnedsättning

Information och kommunikation

Hållbarhetsmål som är relevanta: 10 jämlikhet, 16 fredliga och inkluderande samhällen

Tillgänglig information och möjligheter för kommunikation och dialog är avgörande för att kunna delta i demokratin och i samhällslivet. Det är också viktiga trygghetsfaktorer.

Särskilda områden att samverka kring och utveckla är:

- Tydligt tillgänghetsperspektiv i krisberedskap
- Stadens webbplatser (däribland sundbyberg.se, intranätet och bibliotekets webbplats) och e-tjänster ska vara tillgängliga och uppfylla kraven i DOS-lagen².
- Stadens verksamheter beaktar behovet av att information finns i kanaler utöver internet, för att säkerställa att viktig information når alla

Ökad kunskap om tillgänglighet och bemötande

Hållbarhetsmål som är relevanta: 3 hälsa och välbefinnande, 5 jämställdhet, 10 jämlikhet, 12 hållbar konsumtion, 16 fredliga och inkluderande samhällen.

Stadens miljöer och verksamheter ska utformas så att de fungerar för alla, oavsett funktionsnedsättning. I detta ingår att de varor, tjänster och verksamheter som vi upphandlar ska vara tillgängliga. Likaså behövs ett jämlikt professionellt bemötande för en jämlik service. Bemötande har en stor inverkan på hälsan för personer med funktionsnedsättning och det finns idag en ojämställdhet i bemötandet vilket ska tas hänsyn till i utvecklingen av området. För att uppnå detta är en ökad kompetens och förståelse avgörande.

Särskilda områden att samverka kring och utveckla är:

- Bidra till riktade utbildningsinsatser för stadens medarbetare och förtroendevalda, för att säkerställa att kunskap om tillgänglighet och bemötande finns i alla stadens verksamheter
- Använda brukarorganisationerna i kompetensutvecklingen, för att ge den professionella kunskapen en djupare förståelse, ökad medvetenhet och insikt

---

² DOS lagen, lag 2018:1937 om tillgänglighet i digital offentlig service

Den fysiska planeringen

Relevanta hållbarhetsmål: 11 hållbara städer och samhällen, 16 fredliga och inkluderande samhällen

Den fysiska miljön i Sundbybergs stad ska förbättras avseende tillgänglighet för alla, både i befintliga och i kommande miljöer. Detta gäller på alla offentliga platser både inomhus, utomhus och även i bostäder samt i planering av bostäder för personer med funktionsnedsättning. Inom denna inriktning finns möjlighet att använda arbetsgruppen för fysisk tillgänglighet³ som referensgrupp, som är en tillgång för stadens verksamheter.

Särskilda områden att samverka kring och utveckla är:

- Säkerställa fysisk tillgänglighet, och tillgängliggöra information, inför, under, och efter ny- och ombyggnation, allt för att undvika olyckor och öka orienterbarheten
- Tillgänglighet ska beaktas vid områdesutveckling såväl som i detaljplaneskedet
- Inventera, identifiera och åtgärda enkelt avhjälpta hinder

En utvecklande fritid

Relevanta hållbarhetsmål: 3 hälsa och välbefinnande, 5 jämställdhet, 10 jämlikhet

En utvecklande fritid är viktig för en meningsfull och hälsosam vardag för personer med funktionsnedsättning. Det bidrar till att skapa ett socialt liv och ett sammanhang som främjar såväl psykisk som fysisk hälsa. Inom området är det viktigt att ha barnperspektivet, jämställdhetsperspektivet och HBTQ-perspektivet.

Särskilda områden att samverka kring och utveckla är:

- Stadens kultur- och fritidsaktiviteter ska utformas så att de är inkluderande och tillgängliga för personer med funktionsnedsättningar
- Staden ska främja ett föreningsliv som vänder sig till stadens alla medborgare

---

³ Arbetsgruppen för fysisk tillgänglighet hör till stadens funktionsrättsråd.

Sundbyberg den 3e december 2020

Peter Schilling (S)

Kommunstyrelsens ordförande

Yvonne Björkman

*Representant för DHR – Delaktighet Handlingskraft och Rörelsefrihet
Sundbybergsavdelningen i Sundbybergs stads funktionsrättsråd*

Veronica Kallander (V)

Ordförande i Sundbybergs stads funktionsrättsråd

Walle Söderholm

*Representant för Synskadades Riksförbund (SRF) Solna-Sundbyberg i
Sundbybergs stads funktionsrättsråd*

Seppo Poutanen

*Representant för föreningen HjärtLung Solna-Sundbyberg i Sundbybergs
stads funktionsrättsråd*